

ВР.

5. Лютий І. Концепція реформування податкової системи України та конкурентоспроможність національної економіки / І. Лютий, В. Тропіна // Економіка України. – 2007. – С. 19–27.
6. Податковий кодекс України. – Вінниця : ТОВ «Поліграф-сервіс», 2010. – 512 с.
7. Украина заняла первое место в мире по количеству налогов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.mail.ru/inworld/ukraine/global/112/politics/12823456/?frommail=1>

References

1. Krysovatyi A.I., Koshchuk T.V. Podatkovi transformatsii ta ekonomiche zrostantia, Finansy Ukrainy, 2008, pp. 10-24.
2. Amosha O., Vyshnevskiy V. Do pytannia pro otsinku rivnia podatkov v Ukraini, Ekonomika Ukrainy, 2002, pp. 11-19.
3. Zakon Ukrainy «Pro podatok na dodanu vartist» vid 3 kvitnia 1997 roku, № 168/97-VR.
4. Zakon Ukrainy «Pro opodatkuvannia prybutku pidpriemstv» vid 28 hrudnia 1994 roku, № 334/94-VR.
5. Liutyi I., Tropina V., Kontseptsiia reformuvannia podatkovoi systemy Ukrainy ta konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky, Ekonomika Ukrainy, 2007, pp. 19-27.
6. Podatkovi kodeks Ukrainy. Vinnytsia, TOV «Poligraf-servis», 2010, 512 p.
7. Ukraina zaniala pervoe mesto v mire po kolichestu nalogov [Elektronnyi resurs] // Rezhym dostupu <http://news.mail.ru/inworld/ukraine/global/112/politics/12823456/?frommail=1>

Рецензія/Peer review : 3.7.2013 р. Надрукована/Printed : 18.8.2013 р.

УДК 658.152: 65.012.4

В.Й. БАКАЙ

Хмельницький національний університет

ІНДИКАТИВНИЙ МОНІТОРИНГ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ІМІДЖУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто важливість проведення індикативного моніторингу інвестиційного потенціалу, що сприяє формуванню інвестиційного іміджу підприємства. На основі проведеного дослідження визначено рекомендації щодо своєчасного здійснення дієвих заходів з метою уникнення негативних наслідків або отримання максимального результату при кон'юктурі ринку, що сприятливо складається.

Ключові слова: економіка, індикативний моніторинг, інвестиції, інвестиційний потенціал, підприємство, інвестиційна діяльність, механізм

V. BAKAY

Khmel'nitskiy national university

INDICATIVE MONITORING OF INVESTMENT POTENTIAL AND FORMING OF INVESTMENT IMAGE OF ENTERPRISE

Importance of leadthrough of the indicative monitoring of investment potential which is instrumental in forming of investment image of enterprise is considered in the article. The operating system of monitoring allows to get the adequate estimations of current and prognosis changes of economic environment and choose the mechanisms of influence, which are corrected. Due to it efficiency of administrative decisions will be attained on the stages of development and realization of strategies of development of industrial enterprises and industries.

On the basis of the conducted research recommendations are certain in relation to timely realization of effective measures with the purpose of avoidance of negative consequences or receipt of maximal result at the state of affairs of market which is favourably folded.

Keywords: economy, monitoring, investments, investment potential, enterprise, investment activity, mechanism

Вступ. Поступовий розвиток української економіки в значній мірі залежить від вирішення проблем активізації інвестиційної діяльності, розширення капітальних вкладень у виробництво ефективного використання інвестиційного потенціалу підприємств. Сучасні тенденції розвитку української економіки показують що, не дивлячись на позитивні зрушення останніх років, завдання залучення інвестицій стоїть перед промисловими підприємствами як і раніше гостро. У зв'язку з цим постає комплекс проблемних питань, пов'язаних із визначенням оптимального обсягу і пріоритетних варіантів використання інвестиційного потенціалу, зростанням інноваційної активності підприємств, визначенням стратегічних напрямів розвитку.

Політика короткострокової реструктуризації, яку проводять більшість вітчизняних підприємств, вкладення у придбання окремих одиниць обладнання, часткові удосконалення технологій тощо, як правило, у зв'язку з жорсткими фінансовими обмеженнями, не призводить до досягнення мети стійкого конкурентоздатного розвитку на достатньо тривалу перспективу. Усвідомлення необхідності спеціальної інвестиційної політики проведення в життя масштабних проектів довгострокового характеру зажадало від підприємств розробки інвестиційних стратегій. У цих умовах особливо значущою стає грамотна інвестиційна політика підприємств, заснована на узгодженні інтересів всіх учасників інвестиційного процесу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженнями інвестиційної проблематики займаються ряд зарубіжних та вітчизняних вчених-економістів: Дж. Брейлі, Л.Дж. Гітман, М. Джонк, Дж. Даннінг, Р.

Нарула, Дж.М. Кейнс, Дж. Хансон, У. Шарп, А.А. Пересада, І.О. Бланк, М. Ігошин, В.Е. Кантор, Д.М. Черваньов, А.П. Дука та інші. Розробці інвестиційної стратегії підприємства присвячені роботи О. Амоша, О. Ястремської, Т.І. Лепейко, С.М. Ілляшенко, В.М. Гриньової [2] тощо. Опрацювання опублікованих за даною проблематикою наукових робіт дозволили зробити висновок про те, що питання формування теоретичних і методичних засад щодо вирішення завдань ефективного управління інвестиційним потенціалом підприємства в ринкових умовах господарювання недостатньо розглянути як у науковому, так і в організаційно-практичному аспектах. Тому, наявність невирішених питань, зумовило проведення подальшого дослідження у даному напрямку.

Метою статті є дослідження важливості проведення індикативного моніторингу інвестиційного потенціалу, що сприяє формуванню інвестиційного іміджу підприємства.

Постановка проблеми. Для проведення ефективної інвестиційної політики необхідні постійне спостереження за положенням справ у сфері інвестиційної діяльності та аналіз змін, що відбуваються в ній. Одним із інструментів, що дозволяє управляти інвестиційною привабливістю і забезпечувати ефективність використання стратегічних механізмів реалізації інвестиційної політики є моніторинг стану і розвитку підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Створення системи моніторингу, як інструменту активного спостереження припускає розробку і організацію комплексної інформаційно-аналітичної системи, яка виконує функції інтеграції масивів різноманітної інформації та забезпечення їх різноманітної аналітичної обробки для обґрунтування, ухвалення і контролю різних по характеру управлінських рішень.

Побудова системи моніторингу в умовах економічної відособленості господарюючих суб'єктів, комерційної таємниці і закритості інформації повинно базуватися на наступних принципах [4]:

- добровільність участі у вертикальному галузевому і регіональному моніторингу, відкритість системи для учасників моніторингу;
- доступність використання результатів моніторингу;
- оперативність подачі та отримання інформації;
- достовірність інформації;
- інтеграція інформаційних масивів і єдність інструментальної бази;
- множинність вирішуваних завдань;
- постійне оновлення і розширення інформаційно-аналітичних ресурсів;
- адаптивність до динаміки економічних умов, кон'юнктури товарних і фінансових ринків.

Реалізація даних принципів створює мотивацію до збільшення учасників моніторингу шляхом встановлення стійких зворотних зв'язків між промисловими підприємствами і відповідними моніторинговими службами, організованими в структурі регіональних департаментів промисловості у вигляді відділів або незалежних агентств у банківській інфраструктурі.

Однією з основних цілей організації моніторингу підприємств є використання його результатів для оцінки тенденцій, пов'язаних з динамікою обсягу власного капіталу підприємств, забезпеченості оборотними засобами, зміни попиту на позикові ресурси; рівня самофінансування поточної господарської діяльності; можливостей інвестування капіталу у розширення і модернізацію виробництва, зміна обсягу грошових засобів підприємств як результату руху їх фондів [1].

У системі моніторингу можна виділити два блоки: моніторинг зовнішнього середовища і моніторинг внутрішнього середовища економічної системи. Це ділення умовне, оскільки є тісний взаємозв'язок між показниками, що характеризують ситуацію усередині господарського об'єкта і за його межами. Головною особливістю моніторингу є проведення масштабних спостережень за об'єктом і формування об'ємної інформаційної бази, яка повинна включати декілька груп показників: виробничо-економічні, інвестиційні можливості підприємства, виробничо-технічного і технологічного потенціалу, інноваційні можливості розвитку виробництва, соціальні і екологічні [3].

Інвестиційний потенціал підприємства залежить від багатьох чинників, серед яких можна відмітити: фінансовий стан, ризик, економічність розвитку виробництва, дивідендна політика. Характеристиками, які істотно впливають на обсяги продажів є, насамперед, висока якість продукції (робіт чи послуг), репутація підприємства, маркетингова і рекламна стратегія підприємства (рис. 1). Проведене дослідження виявило тенденцію посилення уваги керівників підприємств до питань кадрового і інформаційного забезпечення. Промислові підприємства Хмельницької області мають намір направляти на впровадження інформаційних технологій у середньому 1,3% від загального обсягу продажів в області фінансів – 36% підприємств, виробництва – 71% підприємств, дистрибуції – 4%, технологій і бізнес-сервісів – 21% підприємств.

Побудова сучасного організаційно-економічного механізму реалізації інвестиційної стратегії можливо на основі процесу моделювання інвестиційного потенціалу, ґрунтуючись на результатах моніторингу. Цей процес регламентує послідовність дій з обліком зміни набору вихідних даних і обґрунтовує методику реалізації інвестиційної стратегії. При цьому організаційно-економічний механізм будується на наступних принципах: самостійність підприємства в області інвестиційної діяльності, відповідальність за її результати, самофінансування підприємницької діяльності, зацікавленість у підсумках інвестиційної діяльності, контроль за процесом ухвалення інвестиційних рішень, адекватність форм власності, гнучкість, адаптивність і оновлення. На рисунку 2 зображена загальна схема організації моніторингу на підприємстві.

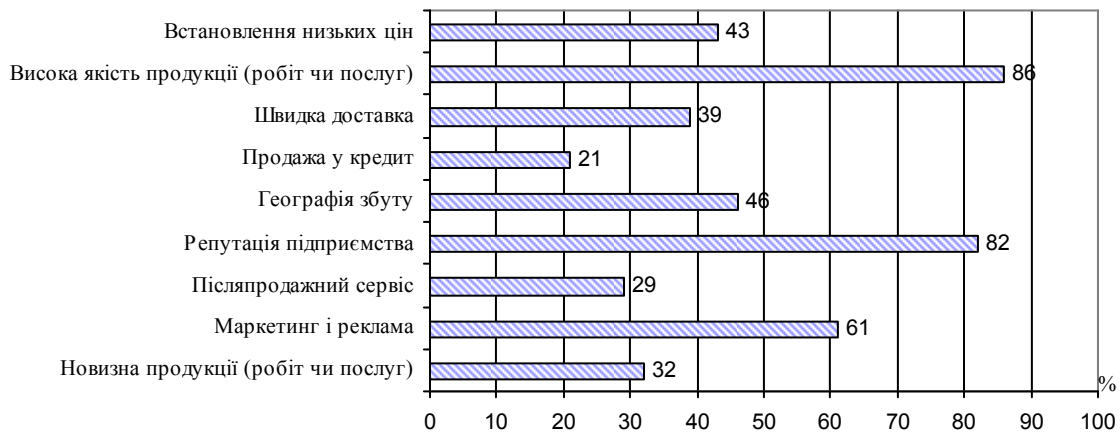

Рис. 1. Характеристики, які здійснюють вирішальний вплив на обсяги збуту підприємств Хмельницької області

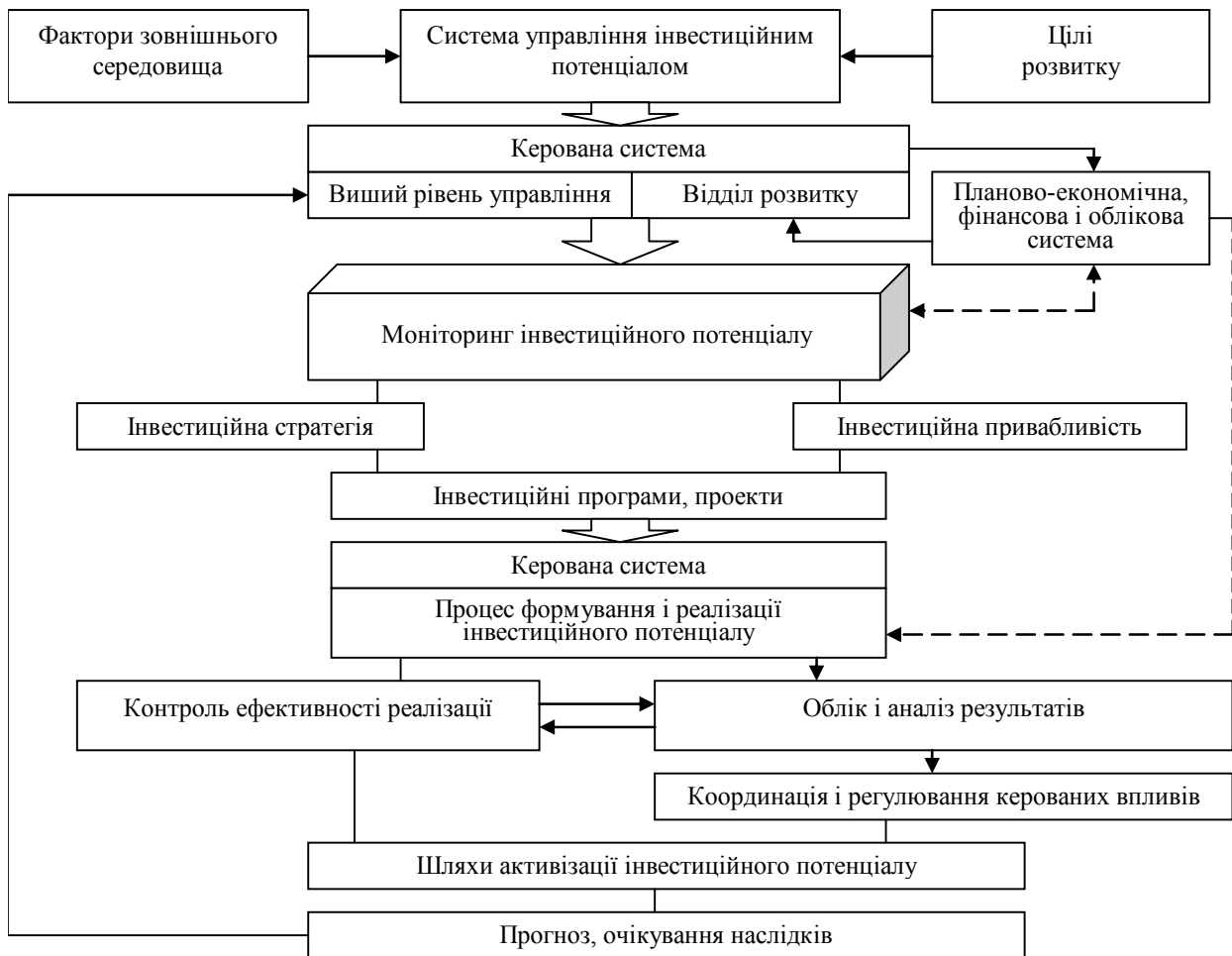

Рис. 2. Загальна схема організації моніторингу на підприємстві

У логіці представленої схеми вищий менеджмент підприємства через традиційні функціональні підрозділи (планово-економічний і фінансовий відділи, бухгалтерію) повинна забезпечити збір необхідної інформації і, під керівництвом і за участю служби розвитку, здійснювати (на протязі всього періоду формування) моніторинг ходу і ефективності інвестиційної політики.

При цьому повинні бути розроблені відповідні цілям і завданням оцінки і моніторингу показники, критерії, індикатори, форми і порядок збору та обробки необхідної інформації, комп'ютерний супровід. На стадії формування інвестиційної політики можуть бути використані як прямі розрахункові показники і характеристики (статистичні і очікувані результати реалізації проектів і програм, оцінки рівня інвестиційної привабливості), так і експертні, індикативні оцінки (по ступеню розробленості, ходу реалізації стратегій, ідентифікації очікуваних наслідків реалізації інвестиційної політики).

Оцінка проектів і програм, як складових інвестиційного потенціалу, базується на динаміці показників ефективності. У якості контрольних індикаторів, що застосовуються для оцінки результату інвестиційної програми, промислові підприємства Хмельницької області, використовують собівартість продукції, прибуток, рентабельність виробництва, показники платоспроможності підприємства (таблиця 1).

**Контрольні індикатори, які використовуються для оцінки результату інвестиційної програми
промисловими підприємствами Хмельницької області**

№	Назва показника	Кількість опитаних підприємств, %
1	Рентабельність виробництва	78
2	Собівартість продукції	87
3	Прибуток	80
4	Окупність конкретних проектів	27
5	Платоспроможність підприємств	45
6	Бальна інтегральна оцінка діяльності підприємства	11
7	Приріст обсягу виробництва	65

Висновки. Таким чином, на основі викладеного матеріалу щодо індикативного моніторингу інвестиційного потенціалу можна зробити наступні висновки. Результатом моніторингу повинні стати рекомендації щодо своєчасного здійснення дієвих заходів з метою уникнення негативних наслідків або отримання максимального результату при кон'юктурі ринку, що сприятливо складається. Дані рекомендації можуть бути застосовані підприємствами і дозволяють: забезпечити вибір ефективних інвестиційних проектів для їх подальшої реалізації і на цій основі підвищити конкурентоспроможність підприємства; організувати моніторинг інвестиційної привабливості і результативності інвестиційної політики, своєчасно усувати негативні прояви; підвищити узгодженість інвестиційної стратегії з базовою стратегією підприємства. Даний аналіз слід проводити постійно і послідовно.

Організація постійно діючої системи моніторингу інвестиційної діяльності повинна передбачати та забезпечувати гнучкість і адаптивність інструментарію, що дозволяє отримувати адекватні оцінки поточних і прогнозних змін економічного середовища та вибирати механізми впливу, які коригуються. Завдяки цьому буде досягнута ефективність управлінських рішень на стадіях розробки і реалізації стратегій розвитку промислових підприємств та галузей.

Література

1. Ворсовський О.Л. Теоретико-методологічні основи інвестиційного потенціалу підприємства /О.Л. Ворсовський //Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – №15. – С. 8-11.
2. Гриньова В.М. Інвестування: підручник /В.М. Гриньова, В.О. Коюда та інші. – К.: Знання, 2008. – 452с.
3. Литюга Ю.В. Інвестиційний потенціал підприємства: формування та розвиток: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами /Ю.В. Литюга. – Київ, 2009. – 20с.
4. Фролова Г.І. Проблеми формування інвестиційного потенціалу України /Г.І. Фролова //Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2010. – №2 (10). – С. 47-51.

References

1. Vorsovskiy O.L. Teoretyko-metodolohichni osnovy investytsiinoho potentsialu pidprijemstva /O.L. Vorsovskiy //Investytsii: praktyka ta dosvid. – 2007. – #15. – S. 8-11.
2. Hrynova V.M. Investuvannia: pidruchnyk /V.M. Hrynova, V.O. Koiuda ta inshi. – K.: Znannia, 2008. – 452s.
3. Lytiuha Yu.V. Investytsiinyi potentsial pidprijemstva: formuvannia ta rozvytok: avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata ekonomichnykh nauk za spetsialnistiu 08.00.04 – ekonomika ta upravlinnia pidprijemstvamy /Yu.V. Lytiuha. – Kyiv, 2009. – 20s.
4. Frolova H.I. Problemy formuvannia investytsiinoho potentsialu Ukrainy /H.I. Frolova //Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu. – 2010. – #2 (10). – S. 47-51.

Рецензія/Peer review : 19.7.2013 р.   Надрукована/Printed :22.8.2013 р.
Рецензент: д. е. н., проф., зав. кафедри міжнародних економічних відносин
Хмельницького національного університету Нижник В.М.